

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2018-03-26
2018:14SwedSec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

SKÄLBakgrund

Licenshavaren var vid tiden för de aktuella händelserna anställd som rådgivare hos ett anslutet företag och innehavare av aktiv licens hos SwedSec Licensiering AB (SwedSec). Hennes licens är numera vilande.

Företaget har anmält att licenshavaren i flera fall har agerat i strid med externa och interna regler som gäller för kreditgivning och investeringsrådgivning.

Med hänvisning till företagets anmälan har SwedSec begärt att disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

Företaget har anfört i huvudsak följande:

Företaget anser att licenshavaren har agerat i strid med reglerna i tre avseenden, nämligen upptagande av kredit utan säkerhet, avsaknad av dualitet i kreditärende samt brister i tillhandahållande av investeringsrådgivning och dokumentation.

I ett kreditärende har licenshavaren beviljat en kredit utan att ange säkerhet och att krediten avsåg friköp av tomträtt. Köpebrevet var daterat i augusti 2014. Lånen betalades ut utan säkerställande av full pant i fastigheten. Lagfart söktes inte i samband med utbetalningen utan ansökan kom Inskrivningsmyndigheten tillhanda först i juli 2015, varvid även en ansökan om dödning av pantbrev avseende tomträtten gjordes för ny fastställelse i fastigheten. Denna ansökan avslogs av myndigheten eftersom pantbreven inte frikopplats från lånen. I augusti 2015 behandlades ett nytt ärende avseende samma kund, som ansökte om omlägg-

ning av lån. I samband med det behövde nya pantbrev tas ut. Inte heller denna inteckningsansökan kunde beviljas, eftersom övriga pantbrev fortfarande var knutna till tomträten och ansökan om uttag av ytterligare pantbrev avsåg fastigheten. Först i april 2016 kunde de gamla pantbreven dödas och nya pantbrev tas ut i fastigheten. Inte förrän vid den tidpunkten fick företaget fullgod säkerhet för utbetalda krediter. På grund av den bristfälliga hanteringen hade företaget under åtta månader saknat säkerhet för ett lån på totalt 2 252 500 kr. Företaget anser att licenshavaren har agerat i strid med gällande instruktioner och därmed utsatt företaget för ökad kreditrisk under denna period.

Vid en kvalitetskontroll av kassaallegat för utbetalda lån har företaget upptäckt att licenshavaren har agerat i strid med företagets interna regler om dualitet vid handläggning av kreditärenden i åtminstone ett fall. Hon har på egen hand handlagt, beviljat och utbetalt en kredit om 150 000 kr. Utbetalningen saknade dessutom utanordningsunderskrift. Dualitetsprincipen ska tillämpas som huvudregel och innebär att ingen person ensam får handlägga ett kreditärende genom hela behandlingskedjan, dvs. bereda, bevilja och också utbetala en kredit. Det finns dock en undantagsbestämmelse som innebär att en tjänsteman ensam kan fatta vissa beslut under förutsättning av att samtliga kreditkontroller i beredningssystemet är uppfyllda och godkända. Företaget har noterat att licenshavaren frekvent tillämpat undantagsregeln. Hon har under en kortare period våren 2017 i nio ärenden själv handlagt och beviljat krediterna. Att ha kännedom om rutiner och instruktioner om dualitet är ett ansvar som åvilat licenshavaren som medarbetare och som ska kvitteras i ett system årligen. Detta har också påtalats av chef vid uppföljningsmöte, men trots detta har fortsatta avsteg från dualitetsprincipen skett. Därutöver har hon frångått instruktionerna om vem som är behörig att hantera kassan genom att hon verkställt utbetalningarna själv, även om dessa har föregåtts av utanordning av en annan medarbetare.

Företaget har granskat fem dokumentationer avseende investeringsrådgivning innehållande totalt 13 placeringsförslag som licenshavaren har upprättat under 2016 och funnit att hon i ett placeringsförslag helt underlåtit att motivera varför rådet lämnats till kund. I fyra placeringsförslag har hon inte gett en fullgod motivering till varför hon lämnat visst råd. Företaget anser därmed att hon har frångått de interna instruktionerna om motivering vid rådgivning. Härutöver har företaget noterat att licenshavaren i ett fall gett råd om att placera ett förhållandevis stort kapital i en högriskfond, trots att kunden har en medelrisknivå och en mycket kort placeringshorisont. Företaget anser att detta råd är olämpligt i förhållande till kundens förutsättningar och i strid med lag, föreskrifter och företagets interna instruktioner. Dessutom har licenshavaren i flertalet rådgivningsdokumentationer underlåtit att inhämta samtliga obligatoriska faktauppgifter om kunderna, varför det kan ifrågasättas om hon har kartlagt kundernas kunskap och erfarenhet tillräckligt för att kunna ge råd. Företaget anser att licenshavaren i dessa fall frångått reglerna i föreskrift och i företagets instruktion om inhämtande av information.

Licenshavaren har, såvitt företaget erfarit, inte haft någon egen vinning av det inträffade. Däremot har hon genom sitt agerande dels utsatt företaget för kreditrisker genom att hon inte

säkerställt den aktuella panten och själv fattat beslut i kreditärende, dels utsatt kunder för ökade risker genom bristfällig rådgivning och dokumentation av rådgivning.

Licenshavaren har tagit del av företagets interna regler och instruktioner kring bl.a. kreditgivning och investeringsrådgivning. Hon har även bekräftat att hon både har läst och förstått dem. Företaget har dessutom gett henne löpande coaching och utbildning. Trots detta har företaget upplevt att det inte har skett någon förbättring avseende licenshavarens efterlevnad av reglerna. Företagets bild stämmer inte överens med den bild som hon beskrivit gällande coaching och uppföljningsmöten. Från början av 2016 finns klara noteringar om vad som diskuterats vid uppföljningsmöten och det har tydligt poängterats för licenshavaren inom vilka områden förbättringar behöver göras med hänseende till de avsteg som noterats.

Licenshavaren har medgett att hon gjort fel, men bestritt att felen har begåtts med uppsåt. Hon har anfört i huvudsak följande:

Vad gäller ärendet med upptagande av kredit utan säkerhet har hon fått hjälp med det ursprungliga ärendet av en kollega på företaget, eftersom hon saknat beviljningsrätt över två miljoner kr. Det ärendet rörde friköp av tomt och pantbrev rekvirerades i augusti 2014. Det stod noterat i krediten att ärendet avsåg friköp av tomt. I april 2016 tog hennes chef upp att hon tagit ut en för liten avgift av kunden gällande dennes lagfartsansökan. Hon har därefter tillsammans med sin chef korrigerat detta, genom att informera kunden och ta ut den avgift som saknades. Uppgiften om att företaget inte skulle ha någon säkerhet i åtta månader stämmer således inte. Företaget har blandat ihop två olika ärenden. Det andra ärendet avsåg omläggning av bolån och lösen av ett privatlån. Här fanns ingen återkoppling om att lån, på totalt 2 252 500 kr, skulle sakna säkerhet. Detta har korrigerats, däremot inte av henne.

I kreditärendet rörande avsaknad av dualitet så har hon på ett mindre kontor betalat ut lånet, eftersom ärendet hade blivit liggande i systemet då backofficeavdelningen inte hade skickat ut lånehandlingarna i tid till kunden. Kunden skulle köpa en bil samma dag, så hon kände sig tvungen att lösa detta på egen hand. Hennes kollega, som kunde ha hjälpt henne med detta ärende, var inte tillgänglig och kunden var angelägen om att få bilen enligt avtal. Det var även svårt för henne att få en utanordningsunderskrift på plats, eftersom det var hon som bl.a. öppnade och stängde kassan. Hon kunde inte själv utanordna beloppet och bad kollegan om detta, men det glömdes bort. Att arbeta på ett mindre kontor är inte riktigt samma sak som att arbeta på ett större kontor, där tillgänglig personal kan hjälpa till på ett annat sätt. Hon medger att det var slarvigt och dumt gjort samt att hon skulle ha nekat kunden lånet den aktuella dagen. Vad avser undantagsregeln har den, i de flesta fallen, använts när det har varit fråga om att kunden återkommit med kort varsel och ärendena har behövt hanterats skyndsamt. Alla av företaget anmälda ärenden har skett på ett mindre kontor där inte alla medarbetare har kassabehörighet eller utanordningsrätt.

Gällande rådgivningar kring placeringar har företaget haft ett program där rådgivare ska få hjälp att lämna och dokumentera råd. Hennes chef och en trainee har gett henne feedback på de råd hon lämnat till kunder, allt för att kvalitén på hennes arbete skulle vara korrekt. I ett par fall har feedbacken varit av olika karaktär, vilket har gjort det svårt för henne att ta till sig vad det är som gäller. Situationen har gjort henne osäker och hon har på grund av detta inte lämnat några råd efter förra årsskiftet. Hon började sin rådgivningsbana i september 2016 och hon har inte sett sig själv som fullärd. Samtidigt har rådgivarna fått krav på sig från företaget om att de för att få behålla licensen skulle utföra ett visst antal rådgivningar per år. Problemet för henne var att kundunderlaget på kontoret var för litet för att nå det angivna målet. För det dåliga resultatet blev hon och en kollega ifrågasatta vid ett möte i november 2016. Hon tog upp bl.a. rädslan att faktiskt göra fel och efterlyste ett bättre samarbete för att komma vidare. Inget hände och hon beslutade sig då för att inte lämna fler råd. Hela situationen är ett resultat av ett större och komplext arbetsmiljöproblem. Hon har nu bytt avdelning och hanterar inte lån eller lämnar råd.

Det var först när anmälan kom från SwedSec som hon kunnat ta del av de konkreta ärendena. Företaget har brustit i både kommunikation och stöd. Vidare har den närmaste chefen saknat kompetens och företaget har inte förstått hur hennes arbetssituation har sett ut under åren 2015–2017. Hennes chef har t.ex. inte själv kunnat svara på hennes frågor. På grund av kundernas krav och tuffa säljmål har hon hamnat i en situation där hon under arbetets gång inte har förstått att hon faktiskt gjort en överträdelse och därmed inte haft möjlighet att korrigera felet förrän det var för sent. Det har funnits en avsaknad av adekvat ledning och kontroll under hela den aktuella tiden. Flera andra kollegor har hanterat ärenden på liknande sätt. – Allt det som hänt är beklagligt. Hon förstår till fullo hur felet har uppstått och att de inte är acceptabla. Dessa hade dock kunnat undvikas om ett adekvat stöd och förtroende funnits. Hennes uppfattning är att hon inte ensam bär skulden för det inträffade.

Överväganden

Ingen av parterna har begärt muntlig förhandling. Disciplinnämnden har tagit del av handlingarna i ärendet.

Disciplinnämnden gör följande bedömning.

Företaget har gjort gällande att licenshavaren inte har handlagt två kreditärenden korrekt genom att bevilja kredit utan att ange säkerhet och underlåta att ange att krediten avsåg friköp av tomträtt. Detta har enligt företaget medfört att Inskrivningsmyndigheten inte har kunnat bevilja nya inteckningar, vilket inneburit att det under viss tid inte funnits fullgod säkerhet för ett lån. Licenshavaren har invänt att företaget blandat ihop två ärenden avseende samma kund och att det i ärendet som avsåg friköp av tomträtt har noterats att krediten avsåg just detta samt att hon fick hjälp av en kollega som beviljade krediten och att pantbrev rekvirerades. Mot licenshavarens uppgifter kan det inte anses visat att hon försummat att ange vad ärendet avsåg. Vidare finner disciplinnämnden, liksom SwedSec, att det inte kan

anses klarlagt vilket ansvar licenshavaren haft i fråga om att ge in lagfartsansökan och övriga handlingar till Inskrivningsmyndigheten och därmed för att fullgod säkerhet för krediten saknades under viss tid. Hennes agerande i denna del ska därför inte föranleda någon disciplinpåföljd.

Företaget har också anmält att licenshavaren, i strid med företagets regler om dualitet, ensam beviljat en kredit och att utbetalningen saknade utanordningsunderskrift. Genom företagets utredning och licenshavarens erkännande får det anses klarlagt att hon härigenom har brutit mot företagets kreditinstruktion.

Företaget har vidare anmält att licenshavaren brutit mot företagets interna regler rörande investeringsrådgivning. Genom företagets uppgifter, som inte har bestritts, får det anses klarlagt att hon brutit mot företagets interna regler på sätt som företaget angett.

Licenshavaren har gjort sig skyldig till flera överträdelse av företagets interna regler, vilka grundar sig på lag och föreskrifter. Disciplinnämnden anser, liksom SwedSec, att disciplinpåföljden med hänsyn till vad hon uppgett om de omständigheter som har förelegat bör bestämmas till en varning.

På disciplinnämndens vägnar

Ann-Christine Lindeblad

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Ann-Christine Lindeblad, justitierådet Petter Asp, civilekonomen Ragnar Boman, direktören Carl-Johan Högbom och direktören Jack Junel.